

מסכת עדיות

א שמאי אומר, כל הנשים דין שעתן. והלל אומר, מפקידה לפקידה. אפלו לימים הרבה. וחכמים אומרים, לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה, ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת. כל אשה שיש לה וסת, דיה שעתה. המשמשת בעדים, הרי זו כפקידה, ממעטת על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה:

ב שמאי אומר, מקב לחלה. והלל אומר, מקבים. וחכמים אומרים, לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא קב ומחצה חבים בחלה. ומשהגדילו המדות אמרו, חמשת רבעים חבין. רבי יוסי אומר, חמשה פטורין. חמשה ועוד, חבין:

ג הלל אומר, מלא הין מים שאובין פוסלין את המקוה, (אלא) שאדם חב לומר בלשון רבו. ושמאי אומר, תשעה קבין. וחכמים אומרים, לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא עד שבאו שני גרדיים משער האשפות שבירושלים והעידו משום שמעיה ואבטליון, שלשת לגין מים שאובין פוסלין את המקוה, וקימו חכמים את דבריהם:

ד וְלָמָּה מְזַכְּרִין אֶת דְּבָרֵי שְׂמַאי וְהַלֵּל לְבִטְלָה, לְלַמֵּד
לְדוֹרוֹת הַבָּאִים שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם עוֹמֵד עַל דְּבָרָיו, שֶׁהָרִי אֲבוֹת
הָעוֹלָם לֹא עָמְדוּ עַל דְּבָרֵיהֶם:

ה וְלָמָּה מְזַכְּרִין דְּבָרֵי הַיְחִיד בֵּין הַמְּרַבֵּין הוּאֵיל וְאֵין הֶלְכָה
אֶלָּא כְּדִבְרֵי הַמְּרַבֵּין, שְׂאֵם יִרְאֶה בֵּית דִּין אֶת דְּבָרֵי הַיְחִיד
וְיִסְמוּךְ עָלָיו, שְׂאֵין בֵּית דִּין יָכוֹל לְבַטֵּל דְּבָרֵי בֵּית דִּין חֲבֵרוֹ
עַד שִׁיְהִיָּה גְדוֹל מִמֶּנּוּ בַּחֲכָמָה וּבַמִּנְּיָן. הִזֵּה גְדוֹל מִמֶּנּוּ
בַּחֲכָמָה אֲבָל לֹא בַּמִּנְּיָן, בַּמִּנְּיָן אֲבָל לֹא בַּחֲכָמָה, אֵינּוּ יָכוֹל
לְבַטֵּל דְּבָרָיו, עַד שִׁיְהִיָּה גְדוֹל מִמֶּנּוּ בַּחֲכָמָה וּבַמִּנְּיָן:

ו אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּן לָמָּה מְזַכְּרִין דְּבָרֵי הַיְחִיד בֵּין
הַמְּרַבֵּין לְבִטְלָה, שְׂאֵם יֹאמֵר הָאָדָם כִּי אֲנִי מְקַבֵּל, יֹאמַר לוֹ
כְּדִבְרֵי אִישׁ פְּלוֹנִי שְׂמַעְתָּ:

ז בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, רְבַע עֲצָמוֹת מִן הָעֲצָמִים, בֵּין מִשְׁנַיִם
בֵּין מִשְׁלֹשָׁה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, רְבַע עֲצָמוֹת מִן הַגּוֹיָה, מֵרֶב
הַבְּנָן אוֹ מֵרֶב הַמִּנְּיָן. שְׂמַאי אוֹמֵר, אֶפְלוּ מֵעֶצֶם אֶחָד:

ח כְּרִשְׁיָי תְרוּמָה, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, שׁוֹרִין וְשָׁפִין בְּטִהְרָה,
וּמֵאֲכִילִין בְּטִמְאָה. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים, שׁוֹרִין בְּטִהְרָה, וְשָׁפִין

וּמֵאֲכִילִין בְּטִמְאָה. שְׁמַאי אוֹמֵר, יֵאָכְלוּ צָרִיד. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר, כָּל מַעֲשֵׂיהֶם בְּטִמְאָה:

ט הַפּוֹרֵט סָלַע מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂה שְׁנֵי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּכָל
הַסָּלַע מְעוֹת, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים בְּשֶׁקֶל כֶּסֶף וּבְשֶׁקֶל מְעוֹת.
(רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר) אֵין מְחַלְלִין כֶּסֶף וּפְרוֹת עַל הַכֶּסֶף.
וְחֻכְמִים מִתִּירִין:

י הַפּוֹרֵט סָלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
בְּכָל הַסָּלַע מְעוֹת, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים בְּשֶׁקֶל כֶּסֶף וּבְשֶׁקֶל
מְעוֹת. הַדְּנִים לִפְנֵי חֻכְמִים אוֹמְרִים, בְּשִׁלְשָׁה דִינָרִים כֶּסֶף
וּבְדִנָּר מְעוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, בְּשִׁלְשָׁה דִינָרִים כֶּסֶף
וּבְרַבִּיעִית (כֶּסֶף בְּרַבִּיעִית) מְעוֹת. וְרַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אַרְבָּעָה
אַסְפְּרֵי כֶּסֶף. שְׁמַאי אוֹמֵר, יִנְיַחֲנָה בְּחִנּוֹת וַיֵּאָכֵל כְּנַגְדָּה:

יא כֶּסֶא שֶׁל כֹּהֵן שֶׁנִּטְלוּ חֲפוּיָיו, בֵּית שְׁמַאי מְטַמְּאִין, וּבֵית
הַלֵּל מְטַהֲרִין. שְׁמַאי אוֹמֵר, אֵף מִלְּבֹן שֶׁל כֶּסֶא, טָמֵא. כֶּסֶא
שֶׁקָּבְעוּ בְּעַרְבָּה, בֵּית שְׁמַאי מְטַמְּאִין, וּבֵית הַלֵּל מְטַהֲרִין.
שְׁמַאי אוֹמֵר, אֵף הָעֵשׂוּי בָּהּ:

יב אלו דברים שחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי.
האשה שבאה ממדינת הים ואמרה מת בעלי, תנשא. מת
בעלי, תתנבם. ובית הלל אומרים, לא שמענו אלא בבאה מן
הקציר בלבד. אמרו להם בית שמאי, אחת הבאה מן הקציר
ואחת הבאה מן הזיתים ואחת הבאה ממדינת הים, לא
דברו בקציר אלא בהוזה. חזרו בית הלל להורות כבית
שמאי. בית שמאי אומרים, תנשא ותטול כתבתה. ובית הלל
אומרים, תנשא ולא תטול כתבתה. אמרו להם בית שמאי,
התרתם את הערוה החמורה, לא תתירו את הממון הקל.
אמרו להם בית הלל, מצינו שאין האחים נכנסין לנחלה על
פיה. אמרו להם בית שמאי, והלא מספר כתבתה נלמוד,
שהוא כותב לה, שאם תנשאי לאחר תטלי מה שכתוב לך.
חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי:

יג מי שחציו עבד וחציו בן חורין, עובד את רבו יום אחד
ואת עצמו יום אחד, דברי בית הלל. אמרו להם בית שמאי,
תקנתם את רבו, ואת עצמו לא תקנתם. לשא שפחה, אינו
יכול. בת חורין, אינו יכול. לבטל, והלא לא נברא העולם
אלא לפריה ורביה, שנאמר (ישעיה מה) לא תהו בראה,
לשבת יצרה. אלא, מפני תקון העולם, כופין את רבו ועושה
אותו בן חורין וכותב שטר על חצי דמיו. חזרו בית הלל

להורות כבית שמאי:

יד כלי חרס מציל על הכל, כדברי בית הלל. ובית שמאי
אומרים, אינו מציל אלא על האכלין ועל המשקין ועל כלי
חרס. אמרו להם בית הלל, מפני מה. אמרו להם בית שמאי,
מפני שהוא טמא על גב עם הארץ, ואין כלי טמא חוצץ.
אמרו להם בית הלל, והלא טהרתם אכלים ומשקין
שבתוכו. אמרו להם בית שמאי, כשטהרנו אכלים ומשקים
שבתוכו, לעצמו טהרנו. אבל כשטהרת את הכלי, טהרת לך
ולו. חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי:

פרק ב

א רבי חנינא סגן הכהנים העיד ארבעה דברים. מימיהם של
כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בולד הטמאה
עם הבשר שנטמא באב הטמאה אף על פי שמוסיפין
טמאה על טמאתו. הוסיף רבי עקיבא, מימיהם של כהנים
לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר
שנטמא בטמא מת אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו:

ב אמר רבי חנינא סגן הכהנים, מימי לא ראיתי עור יוצא לבית השרפה. אמר רבי עקיבא, מדבריו למדנו, שהמפשיט את הבכור ונמצא טרפה, שיאותו הכהנים בעורו. וחכמים אומרים, לא ראינו אינו ראיה, אלא יוצא לבית השרפה:

ג אף הוא העיד על כפר שהיה בצד ירושלים, והיה בו זקן אחד והיה מלוה לכל בני הכפר וכותב בכתב ידו ואחרים חותמים, ובא מעשה לפני חכמים והתירו. לפי דרכך אתה למד, שהאשה כותבת את גטה והאיש כותב את שוברו, שאין קיום הגט אלא בחותמיו, ועל מחט שנמצאת בבשר, שהספין והיזים טהורות והבשר טמא. ואם נמצאת בפיש, הכל טהור:

ד שלשה דברים אמר רבי ישמעאל לפני חכמים בפרם ביבנה. על ביצה טרופה שהיא נתונה על גבי ירק של תרומה, שהיא חבור. ואם היתה כמין כובד, אינה חבור. ועל שבלת שבקציר וראשה מגיע לקמה, אם נקצרה עם הקמה, הרי היא של בעל הבית, ואם לאו, הרי היא של עניים. ועל גנה קטנה שהיא מקפת עריס, אם יש בה כמלא בוצר וסלו מכאן ומלא בוצר וסלו מכאן, תזרע. ואם לאו, לא תזרע:

ה שלשה דברים אמרו לפני רבי ישמעאל, ולא אמר בהם לא אסור ולא היתר, ופרשן רבי יהושע בן מתתיהו. המפיס מרסא בשבת, אם לעשות לה פה, חיב, ואם להוציא ממנה לחה, פטור. ועל הצד נחש בשבת, אם מתעסק שלא ישכנו, פטור. ואם לרפואה, חיב. ועל לפסין אירוניות, שהם טהורות באהל המת וטמאות במשא הזב. רבי אלעזר בן צדוק אומר, אף במשא הזב, טהורות, מפני שלא נגמרה מלאכתו:

ו שלשה דברים אמר רבי ישמעאל ולא הודה לו רבי עקיבא. השום והבסר והמלילות שרסקן מבעוד יום, שרבי ישמעאל אומר, יגמור משתחשך, ורבי עקיבא אומר, לא יגמור:

ז שלשה דברים אמרו לפני רבי עקיבא, שנים משום רבי אליעזר ואחד משום רבי יהושע. שנים משום רבי אליעזר, יוצאת אשה בעיר של זהב, ומפריחי יונים פסולים לעדות. ואחד משום רבי יהושע, השרץ בפני חלדה ומהלכת על גבי כפרות של תרומה, ספק נגע ספק לא נגע, ספקו טהור:

ח שלשה דברים אמר רבי עקיבא, על שנים הודו לו ועל אחד לא הודו לו. על סנדל של סידים, שהוא טמא מדרס.

וְעַל שְׂיָרֵי תַנּוּר אַרְבָּעָה. שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה. וְהוֹדוּ לוֹ. וְעַל
אֶחָד לֹא הוֹדוּ לוֹ, עַל כִּסֵּא שֶׁנִּטְלוּ שְׁנַיִם מִחֲפוּיָיו זֶה בְּצַד זֶה,
שְׂרֵבֵי עֲקִיבָא מְטַמְא וְחֻכְמִים מְטַהְרִין:

ט הוּא הָיָה אוֹמֵר, הָאֵב זֹכָה לְבֹן, בְּנוֹי, וּבְכַח, וּבְעֶשֶׂר,
וּבְחֻכְמָה, וּבְשָׁנִים, וּבְמִסְפַּר הַדּוֹרוֹת לְפָנָיו וְהוּא הִקְיָא,
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מא) קִרְא הַדּוֹרוֹת מֵרֵאשִׁי, אֵף עַל פִּי שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית טו) וְעַבְדִּים וְעַנּוּ אֲתֶם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְנֶאֱמַר
(שם) וְדוֹר רְבִיעִי יֵשׁוּבוּ הֵנָּה:

י אֵף הוּא הָיָה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה דְבָרִים שֶׁל שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ.
מִשְׁפֵּט דּוֹר הַמְּבוּל, שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. מִשְׁפֵּט אִיּוֹב, שְׁנַיִם
עֶשֶׂר חֲדָשׁ. מִשְׁפֵּט הַמְּצָרִיִּים, שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. מִשְׁפֵּט גּוֹג
וּמִגּוֹג לְעֵתִיד לְבוֹא, שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. מִשְׁפֵּט רְשָׁעִים בְּגִיהֶנָם,
שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סו) וְהָיָה מִיַּד חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ.
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר, מִן הַפִּסְחָא וְעַד הָעֶצְרָתָא, שֶׁנֶּאֱמַר וּמִיַּד
שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ:

פֶּרֶק ג

א כָּל הַמְּטַמְאִין בְּאֵהָל שֶׁנֶּחְלְקוּ וְהִכְנִיסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת, רַבִּי

דוסא בן הרפינס מטהר וחקמים מטמאין. פיצד, הנוגע בכשני חצאי זיתים מן הנבלה או נושאן, ובמת, הנוגע בכחצי זית (ומאהיל על כחצי זית או נוגע בכחצי זית) וכחצי זית מאהיל עליו, ומאהיל על כשני חצאי זיתים, ומאהיל על כחצי זית וכחצי זית מאהיל עליו, רבי דוסא בן הרפינס מטהר וחקמים מטמאין. אבל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית (או מאהיל על כחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית), טהור. אמר רבי מאיר, אף בזה רבי דוסא מטהר וחקמים מטמאין. הכל טמא, חוץ מן המגע עם המשא והמשא עם האהל. זה הפלל, כל שהוא משם אחד, טמא. משני שמות, טהור:

ב אכל פרוז, אינו מצטרף, דברי רבי דוסא בן הרפינס. וחקמים אומרים, מצטרף. מחללין מעשר שני על אסימון, דברי רבי דוסא. וחקמים אומרים, אין מחללין. מטבילין ידים לחטאת, דברי רבי דוסא. וחקמים אומרים, אם נטמאו ידיו, נטמא גופו:

ג מעי אבטיח וקניבת ירק של תרומה, רבי דוסא מתיר לזרים, וחקמים אוסרין. חמש רחלות גזוזות מנה מנה ופרס, חיבות בראשית הגז, דברי רבי דוסא. וחקמים אומרים,

חמש רחלות כל שהן:

ד כל החוצלות טמאות טמא מת, דברי רבי דוסא. וחכמים
אומרים, מדרס. כל הקליעות טהורות, חוץ משל גלגילון,
דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים, כלם טמאות, חוץ משל
צמרים:

ה הקלע שבית קבול שלה ארוג, טמאה. ושל עור, רבי דוסא
בן הרפינס מטהר וחכמים מטמאין. נפסק בית אצבע שלה,
טהורה. בית הפקיע שלה, טמאה:

ו השבויה אוכלת בתרומה, דברי רבי דוסא. וחכמים
אומרים, יש שבויה אוכלת ויש שבויה שאינה אוכלת. כיצד,
האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני, אוכלת, (שהפה שאסר
הוא הפה שהתיר) ואם יש עדים שנשבית, והיא אומרת
טהורה אני, אינה אוכלת:

ז ארבעה ספקות רבי יהושע מטמא, וחכמים מטהרין.
כיצד, הטמא עומד וטהור עובר, הטהור עומד וטהמא
עובר, טמאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים, טהרה
ברשות היחיד וטמאה ברשות הרבים, ספק נגע ספק לא

נגע, סֶפֶק הָאֵהִיל סֶפֶק לֹא הָאֵהִיל, סֶפֶק הַסֵּיט סֶפֶק לֹא
הַסֵּיט, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמֵּא, וְחֻכְמִים מְטַהֲרִין:

ח שְׁלֹשָׁה דְבָרִים רַבִּי צְדוֹק מְטַמֵּא, וְחֻכְמִים מְטַהֲרִין. מְסֻמֵּר
הַשְּׁלַחְנִי, וְאֶרֶוֹן שֶׁל גְרוֹסוֹת, וּמְסֻמֵּר שֶׁל אֶבֶן שְׁעוֹת, רַבִּי
צְדוֹק מְטַמֵּא וְחֻכְמִים מְטַהֲרִין:

ט אַרְבָּעָה דְבָרִים רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מְטַמֵּא, וְחֻכְמִים מְטַהֲרִין.
כְּסוּי טָנִי שֶׁל מִתְּכוֹת שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים, וּתְלוּי הַמַּגְרָדוֹת, וְגִלְמֵי
כְּלֵי מִתְּכוֹת, וְטַבֵּלָא שֶׁנֶּחֱלַקָה לְשָׁנִים. וּמוֹדִים חֻכְמִים לְרַבֵּן
גַּמְלִיאֵל, בְּטַבֵּלָא שֶׁנֶּחֱלַקָה לְשָׁנִים, אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן,
הַגָּדוֹל טַמֵּא וְהַקָּטָן טָהוֹר:

י שְׁלֹשָׁה דְבָרִים רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַחְמִיר כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. אֵין
טוֹמְנִין אֶת הַחֲמִין מִיּוֹם טוֹב לַשַּׁבָּת, וְאֵין זוֹקְפִין אֶת
הַמְּנוֹרָה בְּיוֹם טוֹב, וְאֵין אוֹפִין פֶּתִין גְּרִיצִין אֶלָּא רְקִיקוֹן.
אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, מִימֵיהֶן שֶׁל בֵּית אַבָּא לֹא הָיָה אוֹפִין פֶּתִין
גְּרִיצִין אֶלָּא רְקִיקוֹן. אָמְרוּ לוֹ, מָה נַעֲשֶׂה לְבֵית אַבִּיךָ שֶׁהֵיוּ
מַחְמִירִין עַל עֲצָמוֹן וּמְקַלִּין עַל יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת אוֹפִין פֶּתִין
גְּרִיצִין וְחָרִי:

יא אף הוא אמר שלשה דברים להקל. מכבדין בין המטות, ומניחין את המגמר ביום טוב, ועושים גדי מקלס בלילי פסחים. וחכמים אוסרים:

יב שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מתיר, וחכמים אוסרין. פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה, ומקרדין את הבהמה ביום טוב, ושוחקין את הפלפלין ברחים שלהן. רבי יהודה אומר, אין מקרדין את הבהמה ביום טוב, מפני שהוא עושה חבורה, אבל מקרצפין. וחכמים אומרים, אין מקרדין אף לא מקרצפין:

פרק ד

א אלו דברים מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל. ביצה שנולדה ביום טוב, בית שמאי אומרים, תאכל. ובית הלל אומרים, לא תאכל. בית שמאי אומרים, שאור בכזית וחמץ בכפותנת. ובית הלל אומרים, זה וזה בכזית:

ב (בהמה שנולדה ביום טוב, הכל מודים שהיא מתרת. ואפרוח שיצא מן הביצה, הכל מודים שהוא אסור). השוחט חיה ועוף ביום טוב, בית שמאי אומרים, יחפור בדקר

ויכסה. ובית הלל אומרים, לא ישחוט אלא אם כן היה לו
עפר מוכן. ומוזדים שאם שחט, שיחפור בדקר ויכסה. שאפר
כירה מוכן הוא:

ג בית שמאי אומרים, הבקר לעניים הבקר. ובית הלל
אומרים, אינו הבקר, עד שיבקר אף לעשירים כשמטה. כל
עמרי השדה של קב קב, ואחד של ארבעה קבין ושכחו, בית
שמאי אומרים, אינו שכחה. ובית הלל אומרים, שכחה:

ד העמר שהוא סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולכלים ושכחו,
בית שמאי אומרים, אינו שכחה. ובית הלל אומרים, שכחה:

ה כרם רבעי, בית שמאי אומרים, אין לו חמש ואין לו בעור.
ובית הלל אומרים, יש לו (חמש ויש לו) בעור. בית שמאי
אומרים, יש לו פרט ויש לו עוללות, והעניים פוזים לעצמן.
ובית הלל אומרים, בלו לגת:

ו חבית של זיתים מגלגלים, בית שמאי אומרים, אינו צריך
לנקב. ובית הלל אומרים, צריך לנקב. ומוזדים, שאם נקבה
וסתמוה שמרים, שהיא טהורה. הסך בשמן טהור ונטמא,
ירד וטבל, בית שמאי אומרים, אף על פי שהוא מנטף,

טְהוֹר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, כְּדֵי סִיכַת אֶבֶר קָטָן. וְאִם הָיָה
שָׁמֹן טָמֵא מִתְחַלְתּוֹ, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, כְּדֵי סִיכַת אֶבֶר
קָטָן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, מִשְׁקָה טוֹפֵחַ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִשּׁוּם בֵּית הַלֵּל, טוֹפֵחַ וּמִטְפִּיחַ:

ז הָאִשָּׁה מִתְקַדְּשֶׁת בְּדִינָהּ וּבִשְׁוֵה דִינָהּ, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׂמַאי.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, בְּפְרוּטָהּ וּבִשְׁוֵה פְרוּטָהּ. וְכַמָּה הִיא
פְרוּטָה, אֶחָד מִשְׁמוֹנָה בְּאֶסֶר הָאֵיטְלָקִי. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים,
פוֹטֵר הוּא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגִט יָשׁוּן, וּבֵית הַלֵּל אוֹסְרִין. אִיזְהוּ גִט
יָשׁוּן, כֹּל שְׁנַתִּיחַד עִמָּה אַחֵר שֶׁכָּתְבוּ לָהּ. הַמְּגַרֵּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ
וְלָנָה עֲמוּ בַּפְּנֵדָקִי, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, אֵינָה צְרִיכָה מִמֶּנּוּ
גִּט שְׁנִי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גִּט שְׁנִי. אֵימְתִּי,
בְּזִמְן שְׁנַתִּגְרָשָׁה מִן הַנְּשׂוּאִין. אֲבָל אִם נִתְּגַרְשָׁה מִן הָאֲרוּסִין,
אֵינָה צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גִּט שְׁנִי, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָבוּ גִּט בָּהּ:

ח בֵּית שְׂמַאי מִתִּירִין אֶת הַצְּרוֹת לְאֲחִים, וּבֵית הַלֵּל אוֹסְרִין.
חֲלָצוּ, בֵּית שְׂמַאי פּוֹסְלִין מִן הַכְּהֻנָּה, וּבֵית הַלֵּל מְכַשְׁרִין.
נִתְּבָמוּ, בֵּית שְׂמַאי מְכַשְׁרִין, וּבֵית הַלֵּל פּוֹסְלִין. וְאֵף עַל פִּי
שְׂאֵלוֹ פּוֹסְלִין וְאֵלוֹ מְכַשְׁרִין, לֹא נִמְנְעוּ בֵּית שְׂמַאי מִלְּשֹׂא
נָשִׁים מִבֵּית הַלֵּל, וְלֹא בֵּית הַלֵּל מִלְּשֹׂא נָשִׁים מִבֵּית שְׂמַאי.
וְכָל הַטְּהָרוֹת וְהַטְּמְאוֹת שֶׁהָיוּ אֵלּוֹ מִטְהָרִין וְאֵלּוֹ מִטְמְאִין,

לא נמנעו להיות עושים טהרות אלו על גב אלו:

ט שלשה אחים, שנים מהם נשואים לשתי אחיות ואחד מפנה, מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מפנה מאמר ואחר כך מת אחיו השני, בית שמאי אומרים, אשתו עמו, והלה תצא משום אחות אשה. ובית הלל אומרים, מוציא את אשתו בגט וחליצה, ואת אשת אחיו בחליצה. זו היא שאמרו, אי לו על אשתו ואי לו על אשת אחיו:

י המדיר את אשתו מתשמיש המטה, בית שמאי אומרים, שתי שבתות. ובית הלל אומרים, שבת אחת. המפלת לאור שמונים ואחד, בית שמאי פוטרין מן הקרבן, ובית הלל מחיבין. סדין בציצית, בית שמאי פוטרין, ובית הלל מחיבים. כלפלת השבת, בית שמאי פוטרין, ובית הלל מחיבין:

יא מי שנדר נזיות מרבה והשלים נזירותו, ואחר כך בא לארץ, בית שמאי אומרים, נזיר שלשים יום. ובית הלל אומרים, נזיר בתחלה. מי שהיו שתי כתי עדים מעידות אותו, אלו מעידים שנדר שתיים ואלו מעידים שנדר חמש, בית שמאי אומרים, נחלקה העדות ואין כאן נזירות. ובית

הלל אומרים, יש בכלל חמש שנים, שיהיה נזיר שנים:

יב אדם שהוא נתון תחת הסדק, בית שמאי אומרים, אינו מביא את הטמאה, ובית הלל אומרים. אדם חלול הוא, והצד העליון מביא את הטמאה:

פרק ה

א רבי יהודה אומר ששה דברים מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל. דם נבלות, בית שמאי מטהרין, ובית הלל מטמאין. ביצת הנבלה, אם יש פיוצא בה נמכרת בשוק, מתרת. ואם לאו, אסורה, כדברי בית שמאי. ובית הלל אוסרין. ומוזים בביצת טרפה שהיא אסורה, מפני שגדלה באסור. דם נכרית ודם טהרה של מצורעת, בית שמאי מטהרין. ובית הלל אומרים, כרקה וכמימי רגליה. אוכלין פרות שביעית בטובה ושלל בטובה, כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים, אין אוכלים (אלא) בטובה. החמת, בית שמאי אומרים, צרורה עומדת. ובית הלל אומרים אף על פי שאינה צרורה:

ב רבי יוסי אומר, ששה דברים מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל. העוף עולה עם הגבינה על השלחן ואינו נאכל, כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים, אינו עולה ואינו נאכל. תורמין זיתים על שמן, וענבים על יין, כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים, אין תורמין. הזרע ארבע אמות שבפנים, בית שמאי אומרים, קדש שורה אחת, ובית הלל אומרים, קדש שתי שורות. המעיסה, בית שמאי פוטרין, ובית הלל מחיבין. מטבילין בחרדלית, כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים, אין מטבילין. גר שנתגיר ערבי פסחים, בית שמאי אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים, הפורש מן הערלה, כפורש מן הקבר:

ג רבי ישמעאל אומר, שלשה דברים מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל. קהלת אינו מטמא את הידים, כדברי בית שמאי. ובית הלל אומרים, מטמא את הידים. מי חטאת שעשו מצותן, בית שמאי מטהרין, ובית הלל מטמאין. הקצת, בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין. וכן למעשרות:

ד רבי אליעזר אומר, שני דברים מקלי בית שמאי ומחמרי בית הלל. דם יולדת שלא טבלה, בית שמאי אומרים, כרקה

וּכְמִיּוֹ רְגֵלֶיהָ. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים, מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ. וּמוֹדִים
בְּיֹלְדֵת בְּזֹב שֶׁהוּא מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ:

ה אַרְבָּעָה אַחִים, שְׁנַיִם מֵהֶם נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אַחִיוֹת, מִתּוֹ
הַנְּשׂוּאִים לְאַחִיוֹת, הָרִי אֵלּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְּמוֹת. וְאִם
קָדְמוּ וְכָנְסוּ, יוֹצִיאוּ. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אֹמֵר מְשׁוּם בֵּית שְׂמַאי,
יִקְיָמוּ. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים, יוֹצִיאוּ:

ו עֶקְבָּיָא בֶן מֵהַלְלָאֵל הַעִיד אַרְבָּעָה דְּבָרִים. אָמְרוּ לוֹ,
עֶקְבָּיָא, חֲזוֹר בְּךָ בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים שֶׁהֵייתָ אֹמֵר וְנַעֲשֶׂה אֵב
בֵּית דִּין לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶן, מוֹטֵב לִי לְהִקְרָא שׁוֹטֵה כָּל יָמַי,
וְלֹא לַעֲשׂוֹת שְׁעָה אַחַת רָשָׁע לִפְנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁלֹּא יִהְיוּ
אֹמְרִים, בְּשִׁבִיל שְׂרָרָה חֲזַר בּוֹ. הוּא הָיָה מְטַמֵּא שְׁעַר
הַפְּקֻדָּה וְדָם הַיְרֹוֹק. וְחֲכָמִים מְטַהְרִין. הוּא הָיָה מִתִּיר שְׁעַר
בְּכוֹר בַּעַל מוּם שֶׁנֶּשֶׂר וְהַנִּיחוֹ בַחֲלוֹן וְאַחַר כֵּךְ שְׁחָטוּ,
וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. הוּא הָיָה אֹמֵר, אֵין מְשַׁקֵּין לֹא אֶת הַגִּיּוֹרֵת
וְלֹא אֶת שְׁפָחָה הַמְשַׁחֲרֶרֶת. וְחֲכָמִים אֹמְרִים, מְשַׁקֵּין. אָמְרוּ
לוֹ, מַעֲשֵׂה בְּכַרְכְּמִית שְׁפָחָה מְשַׁחֲרֶרֶת שֶׁהֵייתָ בִירוֹשָׁלַיִם
וְהַשְׁקוּהָ שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן. אָמַר לָהֶם, דְּגַמָּא הַשְׁקוּהָ.
וְנִדְוָהוּ, וּמֵת בְּנִדְוָיו, וְסָקְלוּ בֵּית דִּין אֶת אָרוֹנוֹ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, חֵס וְשְׁלוֹם שֶׁעֶקְבָּיָא נִתְנַדָּה, שְׂאִין עֲזָרָה נִנְעָלֶת בְּפִנֵּי

כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל בְּחָכְמָה וּבִירָאת חֹטֵא כַּעֲקֹבִיָּא בֶן
מִהַלְלָאֵל. וְאֵת מִי נָדוּ, אֶלְעָזָר בֶּן חֲנוּךְ שֶׁפָּקַק בְּטָהֳרַת
יָדָיִם. וְכִשְׁמַת, שָׁלְחוּ בֵּית דִּין וְהֵנִיחוּ אָבֹן עַל אֲרוֹנוֹ. מְלַמֵּד
שֶׁכָּל הַמֵּתְנַדֵּה וּמֵת בְּנִדְוִיּוֹ, סוֹקְלִין אֵת אֲרוֹנוֹ:

ז בְּשַׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר לְבָנוּ, בְּנִי, חֲזוֹר בְּךָ בְּאַרְבַּעַה דְּבָרִים
שֶׁהֵייתִי אוֹמֵר. אָמַר לוֹ, וְלָמָּה לֹא חֲזַרְתָּ בְּךָ. אָמַר לוֹ, אֲנִי
שָׁמַעְתִּי מִפִּי הַמְּרַבִּים, וְהֵם שָׁמְעוּ מִפִּי הַמְּרַבִּים. אֲנִי עֲמַדְתִּי
בְּשִׁמוּעָתִי, וְהֵם עֲמַדוּ בְּשִׁמוּעָתָן. אֲבָל אַתָּה שָׁמַעְתָּ מִפִּי
הַיָּחִיד, וּמִפִּי הַמְּרַבִּין. מוּטָב לְהֵנִיחַ דְּבָרֵי הַיָּחִיד, וְלֶאֱחֹז
בְּדְבָרֵי הַמְּרַבִּין. אָמַר לוֹ, אֲבָא, פְּקוּד עָלַי לְחַבְרִיךָ. אָמַר לוֹ,
אֲנִי מִפְּקִיד. אָמַר לוֹ, שָׁמָּא עוֹלָה מְצֹאתָ בִּי. אָמַר לוֹ, לָאוּ.
מַעֲשִׂיךָ יִקְרְבוּךָ וּמַעֲשִׂיךָ יִרְחֲקוּךָ:

פֶּרֶק ו

א רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא הֵעִיד חֲמִשָּׁה דְּבָרִים, שֶׁמִּמָּאֲנִים אֵת
הַקְּטָנוֹת, וְשִׁמְשִׂיאִין אֵת הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד, וְשִׁנְסַקְל
תְּרַנְגוֹל בִּירוּשָׁלַיִם עַל שֶׁהֲרַג אֵת הַנֶּפֶשׁ, וְעַל הַיִּין בֶּן אַרְבַּעִים
יוֹם שֶׁנִּתְנַסַּךְ עַל גַּב הַמְּזִבְחַת, וְעַל תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר שֶׁקָּרַב
בְּאַרְבַּע שָׁעוֹת:

ב העיד רבי יהושע ורבי נחוניא בן אליעזר איש כפר הבבלי, על אבר מן המת שהוא טמא, שרבי אליעזר אומר, לא אמרו אלא על אבר מן החי. אמרו לו, והלא קל וחומר. ומה (מן) החי שהוא טהור, אבר הפורש ממנו טמא. המת שהוא טמא, אינו דין שיהיה אבר הפורש ממנו טמא. אמר להם, לא אמרו אלא על אבר מן החי. דבר אחר, מרבה טמאת החיים מטמאת המתים, שהחי עושה משכב ומושב מתחתיו לטמא אדם ולטמא בגדים, ועל גביו מדף לטמא אכלים ומשקין, מה שאין המת מטמא:

ג כזית בשר הפורש מאבר מן החי, רבי אליעזר מטמא, ורבי יהושע ורבי נחוניא מטהרים. עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי, רבי נחוניא מטמא, ורבי אליעזר ורבי יהושע מטהרין. אמרו לו לרבי אליעזר, מה ראית לטמא כזית בשר הפורש מאבר מן החי. אמר להם, מצינו אבר מן החי כמת שלם. מה המת כזית בשר הפורש ממנו טמא, אף אבר מן החי כזית בשר הפורש ממנו יהיה טמא. אמרו לו, לא. (אם) טמאת כזית בשר הפורש מן המת שכן טמאת עצם כשעורה הפורש ממנו, ותטמא כזית בשר הפורש מאבר מן החי שכן טהרת עצם כשעורה הפורש הימנו. אמרו לו לרבי נחוניא, מה ראית לטמא עצם כשעורה הפורש מאבר מן

החי. אמר להם, מצינו אבר מן החי כמת שלם. מה המת
עצם (כשעורה) הפורש ממנו טמא, אף אבר מן החי עצם
כשעורה הפורש ממנו יהיה טמא. אמרו לו, לא, אם טמאת
עצם כשעורה הפורש מן המת שכן טמאת כזית בשר
הפורש ממנו, וטמא עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי
שכן טהרת כזית בשר הפורש ממנו. אמרו לו לרבי אליעזר,
מה ראית לחלוק מדותיך, או טמא בשניהם או טהר
בשניהם. אמר להם, מרבה טמאת הבשר מטמאת העצמות,
שהבשר נוהג בנבלות ובשרצים, מה שאין כן בעצמות. דבר
אחר, אבר שיש עליו בשר כראוי, מטמא במגע ובמשא
ובאהל. חסר הבשר, טמא. חסר העצם, טהור. אמרו לו
לרבי נחוניא, מה ראית לחלוק מדותיך, או טמא בשניהם או
טהר בשניהם. אמר להם, מרבה טמאת העצמות מטמאת
הבשר. ואבר הפורש ממנו והוא כבריתו, טמא. דבר אחר,
כזית בשר מטמא במגע ובמשא ובאהל, ורב עצמות
מטמאים במגע ובמשא ובאהל. חסר הבשר, טהור. חסר רב
עצמות, אף על פי שטהור מלטמא באהל, מטמא במגע
ובמשא. דבר אחר, כל בשר המת, שהוא פחות מכזית,
טהור. רב בנינו ורב מנינו של מת, אף על פי שאין בהם רבע,
טמאין. אמרו לו לרבי יהושע, מה ראית לטהר בשניהם.
אמר להם, לא. אם אמרתם במת שיש בו רב ורבע ורקב,

וְתֹאמְרוּ בְּחַי שְׂאִין בּוֹ רַב וְרַבֵּעַ וְרִקָּב:

פּרֻק ז

א הָעֵיד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי צְדוֹק עַל פְּדִיוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר שְׁמֵת
שְׂאִין בּוֹ לַכֹּהֵן כָּלוּם, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲזָבִין בְּאַחֲרֵייתָן
כְּחֹמֶשׁ סִלְעִים שֶׁל בֵּן. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין חֲזָבִין בְּאַחֲרֵייתָן
אֶלָּא כְּפְדִיוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי:

ב הָעֵיד רַבִּי צְדוֹק עַל צִיר חֲגָבִים טְמֵאִים שֶׁהוּא טָהוֹר.
שְׁמִשְׁנָה רֵאשׁוֹנָה, חֲגָבִים טְמֵאִים שֶׁנִּכְבְּשׁוּ עִם חֲגָבִים
טָהוֹרִים, לֹא פָסְלוּ צִירָן:

ג הָעֵיד רַבִּי צְדוֹק עַל זֹחֲלִין שֶׁרְבוּ עַל הַנוֹטְפִים שֶׁהֵם
כְּשָׂרִים. מַעֲשֵׂה הָיָה בְּבִירַת הַפְּלִיא, וּבֵא מַעֲשֵׂה לַפְּנֵי חֲכָמִים
וְהַכְּשִׁירוּהוּ:

ד הָעֵיד רַבִּי צְדוֹק עַל זֹחֲלִין שֶׁקִּלְחוּ בַעֲלָה אֶגּוֹז שֶׁהֵן
כְּשָׂרִים. מַעֲשֵׂה הָיָה בְּאַהֲלֵיא, וּבֵא מַעֲשֵׂה לַפְּנֵי לַשְּׂכֶת הַגְּזִית,
וְהַכְּשִׁירוּהוּ:

ה העיד רבי יהושע ורבי יקים איש הדר על קלל של חטאת שנתנו על גבי השרץ שהוא טמא. שרבי אליעזר מטהר. העיד רבי פפיס על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום שלשים, שמגלח השנייה יום ששים. ואם גלח יום שלשים חסר אחד, נצא, שיום שלשים עולה לו מן המננו:

ו העיד רבי יהושע ורבי פפיס על ולד של שלמים שיקרב שלמים. שרבי אליעזר אומר שולד שלמים לא יקרב שלמים. וחכמים אומרים, יקרב. אמר רבי פפיס, אני מעיד שהיתה לנו פרה זבחי שלמים ואכלנוה בפסח ואכלנו ולדה שלמים בחג:

ז הם העידו על ארוכות של נחתומים שהן טמאות. שרבי אליעזר מטהר. הם העידו על תנור שחתכו חליות ונתן חול בין חליא לחליא שהוא טמא. שרבי אליעזר מטהר. הם העידו שמעברין את השנה בכל אדר. שהיו אומרים עד הפורים. הם העידו שמעברים את השנה על תנאי. ומעשה ברבן גמליאל שהלך לטול רשות מהגמון בסוריא ושהה לבוא, ועברו את השנה על תנאי לכשירצה רבן גמליאל, (וכשבא אמר רוצה אני, ונמצאת) השנה מעברת:

ח העיד מנחם בן סגנאי על מוסף היוֹרה שֶׁל שולְקֵי זֵיתִים
שֶׁהוּא טָמֵא, וְשֶׁל צְבָעִים שֶׁהוּא טָהוֹר. שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים חֲלוּף
הַדְּבָרִים:

ט העיד רבי נחוניא בן גדגדא על החרשת שהשיאה אביה,
שהיא יוצאה בגט. ועל קטנה בת ישראל שנשאת לכהן,
שהיא אוכלת בתרומה, ואם מתה בעלה יורשה. ועל המריש
הגזול שבנאו בבירה, שיתן את דמיו. ועל החטאת הגזולה
שלא נודעה לרבים, שהיא מכפרת, מפני תקון המזבח:

פרק ח

א העיד רבי יהושע בן בתירא על דם נבלות שהוא טהור.
העיד רבי שמעון בן בתירא על אפר חטאת שנגע טמא
במקצתו, שטמא את כלו. הוסיף רבי עקיבא, על הסלת ועל
הקטרת והלבונה והגחלים שנגע טבול יום במקצתו, שפסל
את כלם:

ב העיד רבי יהודה בן בבא ורבי יהודה הכהן על קטנה בת
ישראל שנשאת לכהן שהיא אוכלת בתרומה כיון שנכנסה
לחפה אף על פי שלא נבעלה. העיד רבי יוסי הכהן ורבי

זכריה בן הקצב על תינוקת שהרהנה באשקלון ורחקוה בני משפחתה ועדיה מעידים אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה. אמרו להם חכמים, אם מאמינים אתם שהרהנה, האמינו שלא נסתרה ושלא נטמאה. ואם אין אתם מאמינים שלא נסתרה ושלא נטמאה, אל תאמינו שהרהנה:

ג העיד רבי יהושע ורבי יהודה בן בתירא על אלמנת עסה שהיא כשרה לכהנה, שהעסה כשרה לטמא ולטהר, לרחק ולקרב. אמר רבן (שמעון בן) גמליאל, קבלנו עדותכם, אבל מה נעשה שגזר רבי יוחנן בן זכאי שלא להושיב בתי דינין על כף. הכהנים שומעים לכם לרחק, אבל לא לקרב:

ד העיד רבי יוסי בן יועזר איש צרדה על איל קמצא, דכו. ועל משקה בית מטבחיא, (דאינון) דכין. ודיקרב במיתא, מסתאב. וקרו לה יוסי שריא:

ה העיד רבי עקיבא משום נחמיה איש בית דלי, שמשיאים את האשה על פי עד אחד. העיד רבי יהושע על עצמות שנמצאו בדיר העצים, אמרו חכמים, מלקט עצם ועצם והכל טהור:

ו אמר רבי אליעזר, שמעתי, כשהיו בונים בהיכל עושים קלעים להיכל וקלעים לעזרות. אלא שבהיכל בונים מבחוץ, ובעזרה בונים מבפנים. אמר רבי יהושע, שמעתי, שמקריבין אף על פי שאין בית, ואוכלים קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים, קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה, שקדשה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא:

ז אמר רבי יהושע, מקבל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבן ורבן מרבן, הלכה למשה מסיני שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב, אלא לרחק המקורבין בזרוע ולקרב המרחקין בזרוע. משפחת בית צריפה היתה בעבר הירדן ורחקה בן ציון בזרוע, ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע, כגון אלו, אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב. רבי יהודה אומר, לקרב, אבל לא לרחק. רבי שמעון אומר, להשוות המחלקת. וחכמים אומרים, לא לרחק ולא לקרב, אלא לעשות שלום בעולם, שנאמר (מלאכי ג) הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם: